

باید اهمیت اجتماعی و فرهنگی موضوع مشاغل خانگی برای شهرداری محرز و قانون هم برای این مسئله اهمیت قائل شود، باور کنید که در همین حوزه آلمان شهری کسب و کار زیادی ایجاد شد و آدم‌های زیادی سر کار رفتند، این همه پارک در مشهد وجود دارد که می‌توان در آن پارک موضوعی راه انداخت، آن قدر می‌شود اشتغال ایجاد کرد که حد ندارد، منتها شهرداری فقط با نگاه توسعه سرانه فضای سبز و افزایش سرانه فضای سبز به این موضوع نگاه می‌کند و بیشتر از این را وظیفه خود نمی‌داند.

■ در شهرداری‌ها هدایت سرمایه‌گذاری‌ها، چه سرمایه‌گذاری‌های خرد مردمی و چه سرمایه‌گذاری‌های کلان، چه میزان به سمت این گونه موضوعات است؟

هیچ، به خاطر اینکه نظام مالی کشور در این حوزه ناقص است و اصلاً برای نظام خرد مالی برنامه‌ای ندارد، من پیشنهادم این بود که شهر بازی کوهسنگی را با پول خرد مشهدی‌ها اداره کنیم، مگر حتماً هر کس ۱۰ میلیارد تومان پول دارد، باید به سراغ ما بیاید؟ شهروندی که یک میلیون تومان هم دارد، باید بتواند با شهرداری مشارکت کند، به جای اینکه یک سرمایه‌گذار با ۲۰۰ میلیارد تومان بیاید، ۵۰۰ هزار مشهدی هر کدام با یک میلیون تومان مشارکت کنند، تأثیرات اجتماعی این امر بسیار بالاست و احساس تعلق شهروندان به شهر از این طریق بالا می‌رود، شهروندان به جای اینکه سهام تبرک و پدیده بخرند، می‌توانند در سرمایه‌گذاری‌ها به شکل خرد همکاری کنند.

■ آیا شهرداری توانسته یک فرآیند، برای ایجاد شغل‌های پایدار ایجاد کند، می‌توانید به نمونه‌ای در این زمینه اشاره کنید؟

شهرداری یکی از بهترین جاهایی است که می‌توان روز به روز شغل‌های پایدار بر کسب و کار ایجاد کند، همین مرکز رشد شهری نمونه خوبی است، علاوه بر این مراکز رشد فرهنگی هم باید کامل شود؛ چرا که شرکت در دست و حسابی در مشهد پیدا نمی‌شود که برای پروژه‌ها، پیوست فرهنگی بنویسد؟ برای همین تهیه پیوست فرهنگی پروژه‌ها ۲۰ شرکت لازم است، ما حاضر نیستیم چنین چیزهایی را بپذیریم، چون به در دسر آن نمی‌ارزد و شهرداری منطقه هم ممکن است بگوید که احتمال دارد فلانی انتقاد کند اما همین مسئله و انتقادها ۱۰۰ شغل را از بین می‌برد.

■ موضوع دیگر هم بحث بازارهای تخصصی است که می‌تواند در واقع هم مردم محوری و هم کارآفرینی باشد، در این حوزه نظر شما چیست؟

شهرداری‌ها مهم‌ترین سازمانی هستند که می‌تواند ایجاد مراکز عرضه داشته باشد، مثلاً شمال مشهد بیشترین تولیدکنندگان و کارگاه‌های زیرزمینی را دارد، پروژه گلشهر با همین نیت بود که محصولات همین منطقه شمال مشهد را عرضه کند، حتی در سالی که بحث تولید ملی مطرح بود ما لایحه خوبی تشویقی نوشتیم و به عنوان نمونه گفتیم واحدها را به کسانی که می‌خواهند تولید داخلی عرضه کنند، با تخفیف می‌دهیم، البته مصوب هم نشد.

■ چقدر سرمایه‌گذاری‌های شهری در حوزه کارآفرینی‌ها موفق بوده است؟

سرمایه‌گذاری شهرداری فقط در حوزه ساختمان موفق بوده است، اصلاً در سایر حوزه‌ها شهرداری ورود پیدا نمی‌کند، به دلیل اینکه درآمدهایش تأثیر مستقیم و محسوسی ندارد، شهرداری اگر به همه حوزه‌ها نگاه درآمذایی داشته باشد، اتفاقات مثبت‌تری می‌توانست بی‌افتد.

■ سرمایه‌گذاران فهمیدنند مثلاً در موج‌های آبی می‌توان غیر از ساخت، از بهره‌برداری هم درآمذایی کرد، چرا شهرداری چنین برداشتی ندارد که از بهره‌برداری یک پروژه هم درآمذایی کند؟

به خاطر اینکه شهرداری می‌داند بهره‌بردار خوبی نیست و در نظام مالی اش فساد زیادی ایجاد می‌شود، به‌طور کلی ساختارهای بهره‌بردار محور در شهرداری جواب نمی‌دهد و فشارهای تحقق درآمد روی شهرداری منطقه بالاست، اگر شهرداری منطقه درآمدش محقق نشود، سال آینده عوض می‌کند، بنابراین شهرداری نمی‌تواند پای خود را از صنعت ساختمان فراتر بگذارد. ■■

رقم کشتش دارد و از آن طرف می‌بیند هزینه خدماتی که ارائه می‌دهد نسبت به پنج سال قبل ۱۰ برابر شده است، می‌گوید این ۱۰ برابر باید جبران شود و چون هیچ درآمدزایی برای آن وجود ندارد به سمت همین تراکم فروشی می‌رود اما اینکه واقعاً آگاهانه باشد و تأثیرات آن در حوزه اقتصاد، اجتماع و فرهنگ بررسی شود، چنین چیزی وجود ندارد. تصمیمات مدیریت شهری خیلی گسترده و تأثیرگذار است و سؤالی که شما می‌پرسید به دلیل اینکه تجربه آن وجود نداشته، نمی‌شود دقیق جواب داد ولی می‌شود به عقب برگشت و آسیب‌شناسی کرد.

■ شهرداری در سایر موضوعات نظیر حمایت از زنان سرپرست خانوار و مشاغل خانگی برای خود شایستگی می‌بیند که ورود پیدا کند؟ آیا شهرداری در قبال این موارد وظیفه‌ای دارد؟

در کشور ما همیشه این سؤال وجود داشته است، در زمان نگارش سند اشتغال استان، هر سال شهرداری در اشتغال‌زایی اول می‌شد، چون حجم وظایف شهرداری بالا و از یک وزارتخانه بیشتر است، یک وزارتخانه ۱۰ فرآیند اصلی دارد ولی شهرداری ۴۰۰ فرآیند دارد یا یک معاونت خدمات شهری حدود شش سازمان دارد.

ما در قانون ندیدیم که مشاغل خانگی بر دوش کدام سازمان یا نهاد است اما یک نکته‌ای که وجود دارد این است که وزارت صنعت و معدن و تجارت، کار و رفاه اجتماعی بخواهند در محدوده شهری تکان بخورند، به تور شهرداری می‌خورند، یعنی اگر شهرداری نظام قانونی و فضای زیرساخت محیط کسب و کار را آماده نکند، هیچ اتفاق دیگری نمی‌افتد، مثلاً سازمان میدان‌ها میادین افرادی را که پشت وانت، میوه می‌فروشند ساماندهی کرده و آن‌ها در بازارهای عرضه میوه و تره‌بار کار می‌کنند، این امر به نفعشان است اما در مقابل افراد زیادی هستند که برای فروش سنگ‌های قیمتی یا سایر مشاغل جایی برای عرضه ندارند، به عنوان مثال حدود ۱۰۰ خانم خانه‌دار هیچ جایی برای عرضه و فعالیت در مشاغل خانگی ندارند و شهرداری هم مخالف دادن جا به آن‌ها است. بنابراین یک تصمیم شورای شهر و شهرداری می‌تواند ۲۰۰ شغل خانگی را جابجا کند، در شهر اگر شهرداری اجازه ندهد، هیچ اتفاقی نمی‌افتد. البته شهرداری حق دارد زیرا نه قانون او را به مشاغل خانگی مجاب و ملزم کرده و نه این امر را مسئله اصلی خود می‌داند بلکه آسفالت را مسئله اصلی خود می‌داند، در صورتی که اگر تأثیر اجتماعی و فرهنگی مشاغل خانگی مورد توجه قرار گرفته و جوانان بتوانند درآمدی کسب کنند، هم اشتغال ایجاد می‌شود و هم شهرداری می‌تواند برای خود منبع درآمدی درست کند، منتها برای شهرداری این منابع درآمدهای کوچک در مقابل ۱۰ میلیارد تومان پروانه ساختمانی بی‌ارزش است. به نظر می‌آید باید جلوی فروش پروانه ساختمانی گرفته شود یا

ساختارهای بهره‌بردار محور در شهرداری جواب نمی‌دهد چرا که فشارهای تحقق درآمد روی شهرداری منطقه بالاست، اگر شهرداری منطقه درآمدش محقق نشود، سال آینده عوض می‌کند، بنابراین شهرداری نمی‌تواند پای خود را از صنعت ساختمان فراتر بگذارد.